

Alber

1. Sytuacja wojskowa między Dnieprem a Dniestrem w połowie stycz_ nia 1921 roku.

a. Sytuację w połowie grudnia 1920 r. przedstawiłem gen. Rozwadowski mu jak również Szefowi Sztabu 6. armji we Lwowie ustnie. Przedsta wienie to powtórzę tylko w skróceniu:

Dywizje piechoty, stojące między Dnieprem a Dniestrem w okolicac Białej Cerkwi, Wapniarki, Jampola, są do walki z polską armją nie zdolne (wyekwipowanie, tyfus plamisty, Dyscyplina i t.d.)

Natomiast gros jazdy, znajdujące się w okolicach Elizawetgradu, Chersonia, Mikołajowa, jest gotowe do akcji.

Zamiar Czerwonego Dowództwa: dalsze prowadzenie operacji przeciw ko południowemu skrzydłu wojsk polskich, mając za strategiczny cel Czechosłowację, Saksonję, Niemiecką Austryję, licząc szczegól niej na poparcie rewolucyjne we Wschodniej Małopolsce (agitacyj na działalność rewolucyjnych komitetów przy bolszewickim fron cie południowym).

Przygotowania do tej operacji:

Nagromadzenie wielkiej ilości materiału drzewnego wzdłuż dróg żelaznych Kijów Żmerynka i Odessa Żmerynka. Organizowanie magazj nów prowiantowych na stacjach kolejowych wyżej wymienionych li nji lub w pobliżu tych stacji.

Organizowanie nowych grup jazdy na wschód od Dniestru (Dowództw tych nowych formacji w Aleksandrowsku nad morzem azowskiem).

Szeregowi tych nowych formacji rekrutują się w większej części z Azjatów. Pojęcie o wielkiem zakresie tych przygotowań daje fakt, że sama tylko gubernja Chersońska dostarczyła do Grudnia 1920 r. 50.000 koni (wiadomość od oficerów bolszewickiej komi sji remontu koni, jeden z nich Polak).

Tworzenie nowych dywizji w rejonie Moskwy.

b. Nowe wiadomości do połowy stycznia 1921 r.

Wiadomości z kierownictwa transportów w Kijowie:

Transporty siana i amunicji w kierunku Żmerynka z rejonu Roz dzielna; amunicja z Chersonia (zdobycz na Wranglu).

Uzbrojenie całej jazdy długimi karabinami i pomnożenie arty lerji (ze zdobyczy na Wranglu). Ilość jazdy na przestrzeni Odes

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

7028 JN

sa Cherson Elizawetgrad jest szacowana na 60.000 jeźdźców; uzbrojenie w karabiny ukończone (dotychczas wielka część miała tylko biała broń).

Z wiadomości od powstańców: Agitacja między Czerwonymi mówi o mającej niebawem wybuchnąć wojnie z Polską.

Nowe zadanie Czerwonej Armji między Dnieprem a Dniestrem - czyścić tyły od powstańców, aby przy oczekiwanych operacjach mieć tyły spokojne.

Konkretne wiadomości o tej akcji: W rejonie Radomyśla części wsi Predubowska, Wilemka, Taborów zrównać z ziemią, a wielką część mężczyzn rozstrzelać.

To samo w rejonie Nowogradu Wołyńskiego w niemieckich kolonjach Janówka. Podobnie w rejonie Bałta.

Wbrew wszystkim doniesieniom gazet czynność powstańców w rejonie na zachód od Dniepru ogranicza się tylko do małych akcji. U powstańców brak amunicji.

Według zwierzeń, uczynionych mi jeszcze w maju 1920 przez wojennego komisarza przy froncie południowym, komisarza Bisne, przeciąganie pertraktacji pokojowych i drukowanie fałszywych pieniędzy należą do środków wojennych, którym bolszewicy, obok swej propagandy, przyznają największą wartość.

Ze względu na pojawiające się w ostatnich czasach fałszywe pieniądze polskie zwracam na to oświadczenie komisarza Bisne posiadającego w Ukrainie hakowskiego duże wpływy, szczególną uwagę.

Takie operacja walutowe, mające na celu obniżenie wartości pieniądza polskiego z którejkolwiek strony pochodzą, są zawsze bolszewickiego pochodzenia.

Jeszcze jeden uzupełniający meldunek zasługuje na uwagę (powstaniec): dowozy śiana na stacje Rozdzielna, Zaczisze, Wygoda i Buzia trwają wciąż (linja Odessa - Żmerynka).

Jako zarządzenie przygotowawcze, mające na celu bezpieczeństwo terenów etapowych w razie ofensywy wiosennej, może być uważana ciągle trwająca wymiana personelu kolejowego ukraińskiej, polskiej i niemieckiej narodowości (urzędnicy, maszyniści, palacze, drożnicy) na liniach kolejowych ukraińskiego terytorjum. Personal ten jest przenoszony na koleje syberyjskie i murmańskie; powstałe w ten sposób wolne miejsca są obsadzone przez Wielkoroślan, Łotyszów i t.d.

WYDZIAŁ KONTROLI
ADJUTANTURA GŁÓWNA

WARSZAWA
L: Dz. 7028 JN dnia 16/10/1920 r.